

gr.glyukoza qabul qilgandan 1–2 soat keyin aniqlandi. Glyukoza egriligining 1-fazasi (simpatoadrenal faza) va 2-fazasi (vagoinsulyar faza) buzilgan kishilar, II tip qandli diabet aniqlangan bemorlar guruhida yurak-qon tomir kasalliklari bilan kasallanish xavf omillarining tarqalishi o'rganildi va nazorat guruhi bilan qiyosiy tahlil qilindi.

Natijalar. Uglevodlar almashinuvining buzilishlari jinlarda va glikemik egrilikning fazalarida alohida tahlil qilindi. Jinsiy tarkib bo'yicha glikemik egrilikning barcha nuqtalaridagi buzilishlar ayollar orasida ko'proq aniqlandi. Qandli diabet esa erkaklarda biroz ko'proq tarqalganligini aniqladik. Glyukoza egri chizig'ining birinchi fazasi buzilishlari (52,3 % ayollarda va 37,9 % erkaklarda) ikkinchi faza buzilishlariga (42,1 % va 31,6 %) nisbatan ko'proq uchradi. QD 11,5 % erkaklarda va 10,5 % ayollarda qayd etildi. Simpatoadrenal fazaning oshishi ko'proq aholining yoshroq qatlamlariga to'g'ri keldi. 40 yoshgacha bo'lgan guruhda, ayniqsa, 20–30 yoshlilarda glikemik egrilikning simpatoadrenal fazasi buzilishlari 47,4 %, (21,3) ko'proq tarqalgan. Akksincha, vagoinsulyar fazaning buzilishi yoshi kattaroq kishilar guruhida kuzatildi. – 53,6 % (23,7 %). Yoshning ortib borishi bilan simpatoadrenal fazada glikemiyaning kamayib, vagoinsulyar fazada ortib borishi tekshirishlarimizda aniqlandi. Uglevodlar almashinuvining buzilishi aniqlangan bemorlarda tana vazni, qon bosimi va lipidlar almashinuvining buzilishlari o'rganib chiqildi va aholi orasidagi ko'rsatkichlar bilan qiyosiy baholandi. Olingan natijalar uglevodlar almashinuvining buzilishi bor kishilarda boshqa buzilishlar (AG, OTV va giperlipidemiya) ning chastotasi ortib borishini ko'rsatdi. Aholi orasida AG 25,98 % uchragan bo'lsa, uglevodlarga tolerantlik buzilgan kishilarda 33 % uchradi, OTV aholi orasida 41,4 %, GTB aniqlangan kishilarda 47,5 %, giperlipidemiya aholi orasida ilmiy tekshirishlarida o'z isbotini topgan. 1 yilda 1100 kishiga nisbatan yurak-qon tomir kasalliklarida natijasida kelib chiqadigan o'lim holatlari sog'lom populyatsiyada 1,8 (1,5–2,2) kishini, uglevodlarga tolerantlikning buzilishida 8,3 (3,7–13,1) kishini va qandli diabetda 15,6 (9,2–22,1) kishini tashkil qilgan. Moddalar almashinuvining buzilishlari bo'lgan kishilarda boshqa komponentlarning uchrashi aholi orasidagidan ancha yuqoriroq ekan.

Xulosa. Uglevodlar almashinuvining buzilishi aniqlangan bemorlarda yurak-qon tomir kasalliklari asosiy xavf omillari boshqalarga nisbatan ko'proq uchraydi. UTBni aniqlashda tekshirishlarda muammoga chuqurroq yondashishni talab qiladi. UTBni baholash glikemik egrilikning 3ta zvenosi (nahorda, sinamadan 1 va 2 soat keyin) ma'lumotlari asoslanishi kerak.

ORTIQCHA TANA MASSASI BOR BOLALAR VA MAKTAB YOSHIDAGI O'SMIRLARNING JISMONIY RIVOJLANISHI VA OVQATLANISH XUSUSIYATLARI

Garifulina L.M., Ashurova M.J.

Samarqand davlat tibbiyot instituti, Samarqand, O'zbekiston

Kirish. Bolalar orasidagi semizlik oxirgi davrlarda juda dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Semizlik turli kasalliklarning rivojlanishi uchun asosiy omillardan biri hisoblanadi. Ortiqcha tana massasi rivojlanishi sabablari genezi turli tuman bo'lib shular orasida ovqatlanish ratsioni katta ahamiyatga ega.

Maqsad: turli yoshdagi semiz bolalarda jismoniy rivojlanish xususiyatlarini va ovqatlanish xususiyatini o'rganish.

Tadqiqot materiallari va usullari. Ortiqcha tana massasi bor va 1 va 2 darajali semizligi bor 50 ta bola tekshirildi. Barcha bolalar tana massasi indeksining (TMI, kg/m²) ta'rifi asosida 2 guruhga bo'linadi. I guruh 26 ortiqcha massali bolalar (sds + 1,0 to +2,0), bolalarning o'rtacha yoshi 12,13±0,34 yil. II guruh 24 semizlik I-II darajali bolalar (SDS + 2,0 + 3,0), o'rtacha yoshi 13,14 ± 0,26 yil, TMI- 32,32±1,14. Taqqoslash guruhi yoshi va jinsi bo'yicha TMI - 18,4±0,98 (SDS -1,0 to +1,0) normal ko'rsatkichi bilan taqqoslanadigan 20 ta bolani tashkil etdi. Barcha bolalar shifokor huzurida ota-onalar tomonidan to'ldirilgan original ishlab chiqilgan anketa asosida anamnestic ma'lumotlarni o'rganishdi. Bolalarning jismoniy rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlarini baholash turli yoshdagi bolalarning ambulatoriya xaritalarini (F112/u) o'rganish asosida retrospektiv tarzda o'tkazildi.

Natijalar. hayotning turli davrlarida o'rganilayotgan bolalar guruhlarining jismoniy rivojlanishi quyidagi xususiyatlar bilan tavsiflanadi: bolalardagi tug'ilishdagi vazni. I guruh va taqqoslash guruhlari deyarli farq qilmadi — 3250±322,1 g va 3319±353,1 g, II guruhda esa 20% bolalar tug'ilganda kam vaznga ega edi — 2060±311,21 g, va chaqaloqlar boshqa o'rganilayotgan guruhlarining bolalariga nisbatan ancha yuqori (4529±329,3 g). Hayotning dastlabki ikki yilida jismoniy rivojlanishni baholashda 20% hollarda semiz bolalar guruhida I darajali tana vaznining etishmasligi (1 guruhidagi 6.1%) borligi aniqlandi. Hayotning birinchi yilida bolalarning jismoniy rivojlanishini baholashda 4-6 oyligida o'rganilayotgan guruhlardagi bolalardagi tana vaznining o'sishida sezilarli farq aniqlandi. (qo'shimcha ozuqa va sigir sutini kiritish vaqti bilan) va 8-10 oy., yangi oziq-ovqat mahsulotlarini kiritish va turli xil parhezlar bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Hayotning dastlabki ikki yilida o'rganilayotgan guruhlarda ortiqcha vaznli bolalar soni ahamiyatsiz